

21-10-2011

napreje f. 4048 in
po navedenem ✓

IPg410/2006-48
HKps 772009

PREJETO

07 10 2011

VIŠJE SODIŠČE V LJUBLJANI

**VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE**

OKROŽNO SODIŠČE V KRANJU
13-10-2011
PREJETO

SKLEP

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovna sodnica in sodniki Vladimir Balažič, kot predsednik ter Franc Testen, dr. Ana Božič Penko, dr. Mile Dolenc in Janez Vlaj, kot člani,

v gospodarskem sporu tožeče stranke: HOTEL SLON d. d. Ljubljana, Slovenska cesta 34, Ljubljana, ki jo zastopa Matej Erjavec, odvetnik v Ljubljani, zoper toženo stranko: LIST, družba za trgovino na debelo in drobno z mešanim blagom, d. o. o., Brilejeva ulica 3, Ljubljana, ki jo zastopata Mirjan Kuhelj in Dragica Kuhelj, odvetnika v Ljubljani,

zaradi ugotovitve obstoja terjatve v višini 42.698.254,04 SIT (78.176,66 EUR) s pripadki,

o reviziji tožene stranke zoper sodbo Višjega sodišča v Ljubljani I Cpg 385/2008 z dne 16. 9. 2008, v zvezi s sodbo Okrožnega sodišča v Kranju I Pg 410/2006 z dne 15. 10. 2007,

na seji 6. septembra 2011

===== 1 =====

SKLENILO:

- I. Reviziji se ugodi, sodbi sodišč druge in prve stopnje se razveljavita in se tožba zavrne.
- II. Tožeča stranka mora v 15 dneh od vročitve te odločbe povrniti toženi stranki njene pravdne stroške v znesku 12.705,74 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega naslednjega dne po izteku roka za izpolnitev obveznosti, določenega v tej točki izreka, do plačila.

OBRAZLOŽITEV:

A.

Dosedanji potek postopka

1. Sodišče druge stopnje je zavrnilo pritožbo tožene stranke in potrdilo sodbo, s katero je sodišče prve stopnje ugotovilo, da obstaja terjatev tožeče stranke do stečajnega dolžnika Hotel Lovec d. o. o. - v stečaju v znesku 177.002,98 EUR (42.416.993,00 SIT), ne pa tudi za presežek v znesku 1.173,04 EUR (281.261,04 SIT).
2. Zoper sodbo sodišča druge stopnje je tožna stranka vložila revizijo. Uveljavlja bistvene kršitve določb pravnega postopka in zmotno uporabo materialnega prava.
3. Postopek v tej zadevi se je pred sodiščem prve stopnje končal pred uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravdnem postopku (ZPP-D). Zato se po drugem odstavku njegovega 130. člena nadaljuje po določbah Zakona o pravdnem postopku (ZPP).
4. Sodišče je revizijo vročilo tožeči stranki in Vrhovnemu državnemu tožilstvu RS. Tožeča stranka je na revizijo odgovorila.

Ugotovljeno dejansko stanje

5. Glede na revizijske razloge je edino pravno relevantno dejstvo, na katero sta sodišči oprli svojo odločitev, ugotovitev, da je tožna stranka kot upnik v stečajnem postopku zoper dolžnika Hotel Lovec d. o. o. prerekala sporno terjatev tožeče stranke. Do tega sta prišli po ugotovitvi, da je tožeča stranka prijavila samo

eno terjatev, in to dvakrat: najprej v znesku 42.416.993,00 SIT – ta je bila na seznamu prijavljenih terjatev navedena pod številko 1, in nato (skupaj z ločitveno pravico) še v znesku 42.698.254,04 SIT – ta je bila na seznamu prijavljenih terjatev navedena pod številko 3.

B.

Revizijske navedbe

6. Revizijske navedbe je mogoče povzeti v očitok, da tožena stranka ni prerekala terjatve, katere obstoj se je ugotavljal v tej pravdi, zaradi česar naj bi ne bila pasivno legitimirana.

C.

Presoja utemeljenosti revizije

O čem teče spor

7. Ugovori tožene stranke utemeljujejo odsotnost njene (pasivne) procesne legitimacije. *Procesna* legitimacija je *procesna* predpostavka za vsako pravdo. Obstoj *stvarne* legitimacije pa je pogoj za utemeljenost zahtevka. (Stvarna) legitimacija je vpražanje materialnega prava: ali je pravdna stranka subjekt pravice oziroma obveznosti, ki je predmet spora. Za obstoj procesne legitimacije mora stranka *zatrjevati* obstoj stvarne legitimacije – razen če poseben predpis daje subjektu položaj pravdne stranke, četudi ni subjekt spornega pravnega razmerja, ki je podlaga za tožbeni zahtevek. Takrat gre za primer ločitve procesne od stvarne legitimacije: za obstoj procesne legitimacije niti *zatrjevanje* stvarne legitimacije ni potrebno.¹ Še več, navedb, ki podpirajo utemeljenost zahtevka, ni mogoče opredeliti kot zatrjevanja o stvarni legitimaciji: tožnik in toženec v teh primerih sploh nista v razmerju upnika in dolžnika iz civilnopravnega razmerja. Takšen je tudi primer sodnega ugotavljanja obstoja terjatev zoper stečajnega dolžnika, kadar je terjatev prerekal (drug) upnik. Poseben predpis (drugi odstavek 142. člena ZPPSL) daje (vsakemu) upniku stečajnega dolžnika pravico, da prereka katerokoli prijavljeno terjatev. Ta določba zaradi uresničitve temeljnega načela stečajnega postopka o enakem obravnavanju upnikov (*par conditio creditorum*) omogoča poseg tretjega v razmerje med stečajnim dolžnikom in upnikom prerekanje terjatve. S tem, ko posamezen upnik izkoristi upravičenje do prerekanja prijavljene terjatve, nastane sporno razmerje med upnikom, katerega terjatev je prerekan in upnikom, ki terjatev prereka.² Podlago za sodno razrešitev tega spora (o obstoju pravnega razmerja med tretjimi) daje določba prvega odstavka 144. člena ZPPSL, po kateri

1 Primerjaj Gelič, v *Pravni postopek, zakon s komentarjem*, 1. knjiga, str. 316.

2 Tako o tem npr. sklep Višjega sodišča VIII R 38/2008, sklop III lps 54/1999.

v primeru prerekanja stečajni senat s sklepom napoti upnika, čigar terjatev je bila prerekana, da začne postopek pred sodiščem ... za ugotovitev prerekane terjatve. ZPPSL ne določa izrecno, zoper koga mora upnik začeti sodni postopek. Iz narave stvari izhaja, da je toženec tisti, ki zatrjuje, da v stečajnem postopku prijavljena terjatev ne obstaja. To pa še ne pomeni, da je toženec postal subjekt (pravice ali) obveznosti, ki je predmet spora.³ Z napotitvijo na pravdo ni pridobil nobene lastne pravice ali obveznosti materialnega prava. Pridobil je le procesno legitimacijo, da nasprotuje obstoju pravnega razmerja med tožnikom (upnikom prerekane terjatve) in stečajnim dolžnikom. Ta procesna legitimacija mu je bila podeljena (ker gre za procesno legitimacijo na pasivni strani, pravzaprav *naložena*) z napotitvenim sklepom stečajnega senata.

Ali je v spornem primeru napotitveni sklep procesno legitimiral toženo stranko

8. Iz zapisnika o naroku za preizkus terjatev z dne 14. 5. 2004 (na zapisniku je navedena letnica 2003 – kar pa je očitna pomota), katerega priloga je seznam prijavljenih terjatev, je razvidno, da je stečajni upravitelj terjatev priznal, in sicer v znesku iz prve postavke, v znesku iz tretje postavke pa jo je prerekal; smiselno je torej prerekal razliko med 42.698.254,04 in 42.416.993,00 SIT, izrecno pa še ločitveno pravico. Iz zapisnika je nadalje razvidno, da je tožena stranka „prerekala prijavljeno terjatev pod zaporedno številko 1“ torej terjatev v nižjem znesku.
9. Na tej podlagi je stečajni senat s sklepom dne 14. 5. 2004 upnika napotil, da začne postopek za ugotovitev „prerekane terjatve v znesku 42.698.254,04 SIT“ (znesek, naveden v tretji postavki seznama). Kot je že uveljavljena sodna praksa, v izreku sklepa ni navedemo, zoper koga naj upnik naperti tožbo. Razume se, da zoper tistega, ki je terjatev prerekal. V obrazložitvi sklepa je tudi navedeno, da je upnik List d.o.o. prerekal pod št. 1 prijavljeno denarno terjatev, stečajni upravitelj pa da je prerekal denarno terjatev, prijavljeno pod št. 3 in ločitveno pravico. Iz obrazložitve sklepa je nadalje razvidno, da gre pri obeh postavkah za eno (in isto) terjatev. Iz povedanega izhaja, da je bila sporna terjatev na naroku prerekana le glede presežka nad 42.416.993,00 SIT ter glede ločitvene pravice, prerekal pa jo je stečajni upravitelj. Samo temu je torej napotitveni sklep naložil pasivno legitimacijo v pravdi za ugotovitev obstoja prerekane(ga dela) terjatve. Toženkino prerekanje ni bilo ovira za priznanje sporne terjatve (celo v višjem znesku, skupaj z ločitveno pravico). Sodišče bi moralo zato tožbo zoper stranko, ki ni nasprotovala obstoju terjatve, zavreči.

³ Da je predmet spora razmerje med tretjimi (med stečajnim dolžnikom in upnikom prerekane terjatve), se lepo vidi iz razlogov sklepa VIII R 38/2006: za odločanje v sporu o obstoju prerekane terjatve zaposlenega zoper delodajalca v stečaju, je pristojno delovno sodišče, četudi tožnik (delavec – upnik) s tožencem (drugim upnikom, ki je njegovo terjatev prerekal) ni v delovnopravnem (pravzaprav v nikakršnem civilnopravnem) razmerju.

10. Procesna legitimacija je temeljna procesna predpostavka. Odsotnost procesne legitimacije je absolutna ovira za meritorno sojenje in razlog za zavrnjenje tožbe. To oviro je v vseh pogledih možno enačiti z razlogi, ki so kot bistvena kršitve določb pravnega postopka absolutnega značaja navedene v 11. točki drugega odstavka 339. člena ZPP. Za te kršitve, ki jih sodišče ugotovi v postopku revizije, določba tretjega odstavka 379. člena ZPP predvideva možnost razveljavitve izdanih odločb in zavrnjenja tožbe. Na to določbo je revizijsko sodišče oprlo svojo odločitev iz točke I. tega sklepa.
11. Na podlagi določbe prvega odstavka 154. člena ZPP v zvezi z drugim odstavkom 165. člena ZPP je Vrhovno sodišče odločilo, da mora tožeča stranka toženi povrniti pravne stroške, in sicer stroške odvetniškega zastopanja, ki so odmerjeni po Odvetniški tarifi, ter stroške sodne takse za odgovor na tožbo, za pritožbo in revizijo, ki so odmerjeni po Zakonu o sodnih taksah (ZST). Priznani stroški odvetniškega zastopanja vključujejo odgovor na tožbo, prvo pripravljajno vlogo, zastopanje na dveh narokih za glavno obravnavo, odsotnost iz pisarne (2x), pritožbo in revizijo, vse povečano za materialne stroške in davek na dodano vrednost, priznani so tudi potni stroški (2x). Ostali priglašeni stroški tožene stranke za pravdo niso bili potrebni (prvi odstavek 155. člena ZPP). Od priznanih stroškov gredo toženi stranki za primer zamude tudi zahtevane zamudne obresti (Pravno mnenje občne seje Vrhovnega sodišča z dne 13. 12. 2006 – Pravna mnenja I/2006).

Ljubljana, 6. september 2011

Predsednik senata:
Vladimir Balažič, l.r.

Ta prepis je soglasen z izvornikom.
Podpis pristojnega delavca sodišča: